

Sygn. akt III Ca 109/15

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2015r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie
następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Mieczysław H. Kamiński (sprawozdawca)

Sędzia SO Ewa Adamczyk

Sędzia SO Zofia Klisiewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Burnagiel

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2015r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z wniosku Wójta Gminy R.

przy uczestnictwie J. P. (1), K. P., W. L., B. L.

o rozgraniczenie

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Sączu VII Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Muszynie

z dnia 14 listopada 2014 r., sygn. akt VII Ns 16/13

p o s t a n a w i a :

1. sprostować błąd rachunkowy w pkt II zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że w miejsce podanej w nawiasie powierzchni 0,0022 ha wpisać powierzchnię 0,0014 ha;

2. oddalić apelację;

3. orzec, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt III Ca 109/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu VII Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Muszynie dokonał rozgraniczenia nieruchomości stanowiących: działkę ewid. nr (...)objętą KW (...)własności na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej K. P.i J. P. (1)od działki ewid. nr (...)obj. KW (...)własności Gminy R.. Ustalając granicę według linii oznaczonej na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę J. P. (2)kolorem czerwonym, łączącej pkt: D - 104 – 137, Sąd oparł się na pierwszym kryterium rozgraniczeniowym odnoszącym się do stanu prawnego. W związku z tak ustaloną granicą Sąd Rejonowy uwidoczniał również na podstawie wykazu zmian gruntowych, że rozgraniczane działki zmieniają względem siebie konfigurację i powierzchnię, w wyniku czego działka ewid. nr (...)o pow. 0,05 ha powiększa się o 0,0022 ha, zaś działka ewid. nr (...) pomniejsza się o

0,0014 ha. Sąd Rejonowy wskazał, że o kosztach postępowania orzekł na podstawie 520 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. uznając, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie, które odpowiadają stopniowi zainteresowania wynikiem rozstrzygnięcia każdego z uczestników. Jednocześnie wskazał również, że na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa tytułem kosztów postępowania od wnioskodawcy kwotę 200 zł, a od uczestników solidarnie kwotę 2.242,48 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca jest właścicielem działki ewid. nr (...)położonej w R.o pow. 0,40 ha obj. KW (...). Nieruchomość tę nabył na podstawie uchwał Rady Miasta i Gminy P.z dnia 8 czerwca 1995 r., nr (...)i z dnia 27 października 1995 r., nr (...)oraz protokołu przekazania mienia komunalnego na rzecz Gminy R.. Uczestnicy K.i J. P. (1)na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej są właścicielami położonej w R.działki ewid. nr (...)o pow. 0,05 ha, objętej KW (...), powstałej z przekształcenia p.gr. (...). Nieruchomość tę nabyli od ojca uczestnika - W. P.na podstawie umowy darowizny i ustanowienia dożywotniej służebności mieszkania z dnia 20 czerwca 1997 r. Na podstawie mapy uzupełniającej sporządzonej przez inż. A. Z.w 1971 r. L. ks. robót (...) bud (...), p.gr. (...), (...), (...), (...), (...), (...)z Lwh.(...)gm. kat. R.zostały zniesione do p.gr. (...), która następnie została podzielona na p.gr. (...), (...), (...), (...)i (...). Oznaczenia p. bud. i p.gr. zniesione do p.gr. (...), a następnie p.gr. (...)zostały anulowane.

W ocenie Sądu Rejonowego, w sprawie było możliwe dokonanie rozgraniczenia na podstawie stanu prawnego, ponieważ stan taki jest ustalony w stosunku do obu nieruchomości. Sąd I instancji ustalił, że linia wyznaczona pkt: 104-102-134 jest fragmentem granicy dawnej p.gr. (...), odpowiadającej obecnej działce ewid. nr (...). Zdaniem Sądu, przy ustalaniu przebiegu granic między działkami ewid. nr (...)od pkt D, należało oprzeć się na operacie podziału p.gr. (...)jako najwierniej oddającemu rzeczywisty przebieg tych granic na spornym odcinku. Jednakże z uwagi na zakres prowadzonego postępowania, rozstrzygnięcie musiało dotyczyć wyłącznie w/w działek i z tej przyczyny ostatnim punktem granicznym musiał stać się pkt 137, leżący na odcinku pomiędzy pkt. 104-102.

Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego wniósł wnioskodawca. Zaskarżając orzeczenie w całości zarzucił naruszenie prawa procesowego mające wpływ na wynik postępowania, tj. art. 233 k.p.c. poprzez uznanie opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji i kartografii J. P. (2)z dnia 28 września 2012 r. i z dnia 16 sierpnia 2014 r. za w pełni wiarygodne i oparcie na nich rozstrzygnięcia, tylko z uwagi na okoliczność, że zostały one sporządzone przez profesjonalistę. Zdaniem skarżącego, Sąd nie przeprowadził analizy opisanej wyżej opinii pod kątem jej logiki i zupełności oraz w powiązaniu z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. Nie dostrzegł sprzeczności pomiędzy wyżej opisaną opinią a mapą uzupełniającą nr (...)z dnia 5 sierpnia 1971 r. Wskazane uchybienia doprowadziły do błędnego ustalenia granic rozgraniczanych nieruchomości oraz błędnej zmiany ich konfiguracji i powierzchni.

Mając powyższe na względzie, apelujący wniósł o uzupełnienie postępowania dowodowego przez przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji i kartografii na okoliczność ustalenia rzeczywistego przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami stanowiącymi działki ewid. nr (...), zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez ustalenie rzeczywistego przebiegu granicy pomiędzy opisanymi wyżej nieruchomościami, względnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, z uwagi na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a także zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego nie mają miejsca uchybienia podniesione w apelacji, jak również nie zachodzą uchybienia brane pod uwagę z urzędu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wbrew stanowisku apelującego, Sąd Rejonowy ustalając przebieg granicy zgodnie z linią koloru czerwonego, wyznaczoną przez pkt: D-104-137, która została uwidoczniona na mapie biegłego J. P. (2), orzekł w granicach wszczętego rozgraniczenia w postępowaniu administracyjnym. Zaskarżone postanowienie

dotyczy wyłącznie granicy pomiędzy działkami ewid. nr (...) Sąd Rejonowy w pkt II rozstrzygnięcia dokonał wprawdzie opisu zmiany konfiguracji i powierzchni, przyjmując w tym zakresie powierzchnię wynikającą z mapy biegłego, a wynoszącą 0,0022 ha. O taki łączny obszar działki ewid. nr (...) uległa jednak zwiększeniu, kosztem dwóch działek, to jest działki ewid. nr (...), co do której prowadzono postępowanie rozgraniczeniowe i działki ewid.(...), co do której rozgraniczenie wszczęte nie zostało. Skoro działka ewid. nr (...) na skutek przeprowadzonego rozgraniczenia zmniejszyła się na rzecz działki ewid. nr (...) o powierzchnię wynoszącą 0,0014 ha, to tym samym, w wyniku sądowego ustalenia granicy działki ewid. nr (...) mogła się zwiększyć kosztem działki ewid. nr (...) o taką samą powierzchnię. Jest to jednak błąd rachunkowy, który Sąd Okręgowy w tym zakresie w pkt 1 sprostował na podstawie art. 350 § 1 k.p.c. w zw. z art. 350 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego naruszenia art. 233 k.p.c., w którym kwestionowano sporządzoną w postępowaniu przed Sądem I instancji opinię biegłego, podkreślić trzeba, że Sąd Rejonowy cały zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym i sporządzoną opinię ocenił prawidłowo. W odróżnieniu od oceny dowodu z zeznań świadka, ocena dowodu z opinii biegłego nie jest dokonywana według kryterium wiarygodności w tym znaczeniu, że można nie dać wiary biegłemu, odwołując się do wewnętrznego przekonania sędziego czy zasad doświadczenia życiowego. Wprawdzie opinia biegłego podlega, jak i inne dowody ocenie według zasad z art. 233 § 1 k.p.c., jednak w oparciu szczególne dla tego dowodu kryteria. Są nimi: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne wydanej opinii, sposób motywowania wyrażonego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Sąd może również oceniać opinię biegłego pod względem fachowości wskazując na duży stopień zaufania do wykonującego opinię wynikający np. z faktu wieloletniego rzetelnego wykonywania obowiązków biegłego sądowego. Opinia biegłego J. P. (2), zdaniem Sądu Okręgowego, spełnia wszystkie te wymagania. Została sporządzona przez doświadczonego biegłego z zakresu geodezji na podstawie dostępnych dokumentów oraz pomiarów wykonanych na gruncie. Biegły przedstawił różne warianty przebiegu spornej granicy wynikające z wskazań uczestniczących w postępowaniu podmiotów, w sposób wyczerpujący udzielił odpowiedzi na pytania Sądu wskazując źródła swoich ustaleń, jak również szczegółowo odniósł się do zarzutów wnioskodawcy wyrażonych w piśmie z dnia 18 września 2014 r. (k. 194). W związku z tym brak podstaw do przyjęcia, by opinia stanowiąca podstawę ustaleń Sądu Rejonowego była wadliwa.

W ocenie Sądu Okręgowego, w sprawie nie zachodzą również przesłanki do uzupełnienia postępowania dowodowego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii biegłego z zakresu geodezji i kartografii na okoliczność rzeczywistego ustalenia przebiegu granicy pomiędzy działkami ewid. nr (...), o co wnosił apelujący. Wnioskodawca w rzeczywistości ani w trakcie postępowania przed Sądem I instancji, ani też w postępowaniu apelacyjnym, nie sprecyzował na czym miałyby polegać wadliwość wykonanej opinii. Słuchany w charakterze strony Wójt Gminy R. na rozprawie w dniu 4 listopada 2014 r. wskazał, iż uważa, że ustalona przez biegłego granica pomiędzy działkami ewid. nr (...) jest niezgodna z uwidocznioną na mapie katastralną parcelą (...). Jego zdaniem synchronizacja nie jest precyzyjna i nie wyczerpuje wszystkich zapisów dotyczących powstania działki ewid. nr (...) (k.214/2). Podkreślić należy jednak, że samo takie stanowisko wnioskodawcy, nie może skutkować obaleniem dowodu z opinii biegłego. Subiektywne przekonanie strony o nieprawidłowości opinii nie może prowadzić do jej podważenia. Wójt Gminy nie wskazuje na żadne fachowe argumenty powodujące odmienną ocenę wykonanej w trakcie postępowania opinii biegłego geodety.

Specyfika dowodu z opinii biegłego polega m.in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c. kolejnej opinii dodatkowej czy też opinii innego biegłego można żądać jedynie „w razie potrzeby”. Potrzeba taka nie może być jednak wyłącznie wynikiem niezadowolenia strony z niekorzystnej dla niej konkluzji wynikającej z opinii, lecz musi być następstwem umotywowanej krytyki dotychczasowej opinii. W przeciwnym bowiem razie sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w pełni ją zadowalająca, co jest niedopuszczalne (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99 - LEX nr 53135, z dnia 18 października 2001 r. IV CKN 478/00 - LEX nr 52795).

Wnioskodawca zwalczając opinię biegłego podnosił, że jego zdaniem granica pomiędzy spornymi działkami biegnie zgodnie z ewidencją, jak to wyznaczył geodeta w trakcie postępowania administracyjnego. Swoje stanowisko

opierał na wiedzy geodety przeprowadzającego postępowanie rozgraniczeniowe, który jego zdaniem dość precyzyjnie wskazywał sporne granice. Wiadomości odnośnie przebiegu granicy czerpał też, jak sam wskazał, z zeznań mieszkańców R.. Dla oceny dowodu z opinii biegłego nie są jednak miarodajne oceny świadków i uczestników postępowania co do faktów będących przedmiotem opinii, jako niekonkurencyjne z takim dowodem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2002 r. IV CKN 478/00, LEX nr 52795). Przebieg spornej granicy ustalony w trakcie administracyjnego etapu postępowania rozgraniczeniowego nie zawsze może stanowić podstawy ustaleń w postępowaniu sądowym stanowiącym kontynuację postępowania administracyjnego, którego rezultat nie został zaakceptowany przez jego uczestników. O ile bowiem w postępowanie administracyjne zmierza do odtworzenia granicy na podstawie miar wynikających z ewidencji gruntów, to na etapie sądowym rozgraniczenia, obowiązkiem Sądu jest samodzielne ustalenie rzeczywistego przebiegu spornej granicy w oparciu o kryteria wskazane w przepisie art. 153 k.c. Rozgraniczenie dotyczy wówczas ustalenia zakresu praw własności do objętych nim nieruchomości. Dla istnienia i rozmiaru tych praw czasami obojętne są dane znajdujące się w ewidencji gruntów. Okoliczność, że punkty graniczne wytyczone przez biegłego sądowego odbiegają od wskazanych przez geodetę na etapie rozgraniczenia administracyjnego lub we wcześniejszym okresie, nie świadczy więc o wadliwości opinii wykonanej na zlecenie Sądu.

Zgodnie z art. 153 k.c., jeżeli granice gruntów stały się sporne, a stanu prawnego nie można stwierdzić, ustala się granice według ostatniego spokojnego stanu posiadania. Gdyby również takiego stanu nie można było stwierdzić, a postępowanie rozgraniczeniowe nie doprowadziło do ugody między interesowanymi, sąd ustali granice z uwzględnieniem wszelkich okoliczności; może przy tym przyznać jednemu z właścicieli odpowiednią dopłatę pieniężną.

Kryteria rozgraniczenia nieruchomości mają zastosowanie w takiej właśnie kolejności, w jakiej zostały wymienione w art. 153 k.c., tzn. kryterium następane bierze się pod rozwagę wtedy, gdy poprzedzające nie dają dostatecznych podstaw do wyznaczenia granicy. Waga kolejnych przewidzianych w art. 153 k.c. kryteriów i ich wzajemne wyłączenie się wyklucza stanowisko, żeby przy rozgraniczaniu według stanu prawnego, wbrew temu stanowi, posiadanie czy wszelkie okoliczności mogły uzasadniać korektę przebiegu granicy. Także z punktu widzenia zasady samodzielnego rozstrzygnięcia przez sąd o przesłankach swego orzeczenia, nie jest dopuszczalne inne ustalenie granic od ustalenia, które wynika ze stanu prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 596/10, LEX nr 1129157). Odtworzenie przebiegu granic według stanu prawnego wymaga ustalenia na podstawie dokumentów i innych dowodów jaki jest zakres tego prawa. Oznacza to, że sąd określa położenie współrzędnych punktów granicznych wyznaczających obszar nieruchomości jako odrębnego przedmiotu własności. Powinien ustalić zatem przebieg granicy w miejscu uwidocznionych w dokumentacji geodezyjnej punktów granicznych, jeżeli wyznaczają granicę prawną, w miejscu położenia znaków granicznych, o ile są usytuowane na granicy prawnej, albo w innym miejscu, jeżeli dowody zgromadzone w sprawie wskazują na jeszcze inny przebieg granicy (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 listopada 2014 r., V CSK 71/14 LEX nr 1583242).

Biegły geodeta wskazując, że granica pomiędzy działkami ewid. nr (...) przebiega linią wyznaczoną przez pkt: D-104-137 podał, że jej przebieg wynika z operatu, w którym dokonano podziału dawnej parceli gruntowej nr (...). W wyniku tego podziału powstała m. in. parcela gruntowa (...) odpowiadająca obecnej działce ewid. nr (...). Ustalone przez biegłego punkty graniczne zostały wyniesione właśnie z tego operatu podziału. Należy zwrócić uwagę, do czego nie odniósł się Sąd Rejonowy, że wskazany wyżej operat i mapa ze szkicem podziału, w późniejszym okresie stanowiły podstawę do zmian własnościowych na podstawie orzeczeń sądowych, tj. do dokonania zniesienia współwłasności oraz do przeniesienia własności wydzielonej w taki sposób parceli gruntowej (obecnej działki ewid. nr (...)). Do tego bowiem podziału nawiązują złożone w aktach księgi wieczystej nr (...), postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z dnia 3 lutego 1972 r. w sprawie Ns 1212/71 o zniesienie współwłasności, jak również wyrok tego samego Sądu Rejonowego z dnia 9 marca 1972 w sprawie I C 145/72. W związku z tym dla rozstrzygnięcia sprawy istotne jest nie tylko to, że w taki sposób został wówczas ustalony przebieg granic, ale przede wszystkim to, że w oparciu o tak wytyczone granice został ukształtowany stan prawny tej nieruchomości.

Podkreślenia wymaga również, że porównanie naniesionego na mapę szkicu, pozwala określić przebieg linii D-104-137 w odniesieniu do położenia różnych obiektów terenowych, w tym płotu. Wbrew zarzutom apelacji, wytyczona

linia nie pokrywa się w pełni z przebiegiem ogrodzenia pomiędzy działkami ewid. (...) – biegnie bowiem raz po jednej, raz po drugiej jego stronie. Sąd Rejonowy ostatecznie nie rozstrzygnął wątpliwości związanych z tym, czy ten płot był przesuwany, jednak ukształtowany podziałem z lat 70-tych ubiegłego wieku stan własności nie został skutecznie zakwestionowany. Nie wykazano w sprawie, aby uległ on zmianie na podstawie długotrwałego posiadania skutkującego zasiedzeniem. Wobec tego wskazać należy, że Sąd I instancji prawidłowo określił przebieg granicy, zgodnie ze stanem prawnym, czyli z pierwszym kryterium rozgraniczeniowym.

W tym zakresie nie może zostać uznany za skuteczny zarzut odnoszący się wyłącznie do tego, że w ocenie skarżącego kształt granicy nie odpowiada wyglądem kształtowi na szkicu, czy na starej mapie. Skoro biegły w opinii odniósł się bezpośrednio do obliczeń wynikających z operatu podziałowego, a jego opinia przed sądem I instancji nie została podważona procesowo, należy przyjąć, że wnioskodawca zgodził się z twierdzeniem, iż wyznaczone obecnie na mapie punkty: D-104-137 odpowiadają tym wytyczonym i obliczonym w ramach podziału p.gr. (...) przeprowadzonego w 1971 r. Do takiego wniosku musi prowadzić stanowisko apelującego wyrażone na ostatniej rozprawie w dniu 4 listopada 2014 r., kiedy w imieniu wnioskodawcy nie zgłoszono żadnych wniosków dowodowych, w szczególności zaś dowodu z opinii innego biegłego geodety. Nawet w przypadku zgłoszenia takiego wniosku, a następnie oddalenia go przez Sąd I instancji, apelujący mógłby skutecznie podnosić zarzut dotyczący opinii biegłego w przypadku zgłoszenia żądania wpisania do protokołu rozprawy zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Takich działań procesowych w treści protokołu jednak nie odnotowano.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację, zaś o kosztach postępowania apelacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c..

(...)